

'วิถีเพื่อผู้ป่วย' มุ่งมั่นเพื่อสังคม '3 อาจารย์ด้านการแพทย์' เชิดชูเกียรติ 'ชีวิตเพื่อช่วยชีวิต'

ศ.เกียรติคุณ พญ.สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์

ศ.เกียรติคุณ พญ.อำไพพรรณ จอนสัมฤทธิ์

รศ.ดร.กญ.จุฑามณี สุทธิสีสังข์

“...เป็นรางวัลเชิดชูเกียรติบุคคลที่เป็นศิษย์เก่าดีเด่นมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งจัดโดยสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อมอบให้กับศิษย์เก่าซึ่งเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ตลอดจนสร้างผลงานดีเด่นเป็นแบบอย่างต่อสังคมและประเทศชาติ ทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ...” ...นี่เป็น “หัวใจสำคัญ” ของ 2 รางวัลเกียรติยศ คือ รางวัล “มหิดลพยากร” และ รางวัล “คนดี ศรีมหิดล” โดยวันนี้ “ทีมวิถีชีวิต” มีเรื่องราวเส้นทางของบุคคลซึ่งได้รับรางวัล 3 ท่าน นำมาบอกเล่า...นำมาให้ศึกษาถึงผลงานที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อสังคมไทย...

ผู้ได้รับรางวัลเกียรติยศดังกล่าวนี้ นอกจากเป็นผู้มีผลงานเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ ยังเป็นผู้ “มีคุณธรรม-มีจริยธรรม” ในวิชาชีพ โดยรางวัลประจำปี 2566 มีผู้ได้รับรางวัลทั้ง 2 ส่วน รวม 13 ท่าน ซึ่ง ณ ที่นี้ในวันนี้ “ทีมวิถีชีวิต” จะนำเสนอเรื่องราวผู้ได้รับรางวัล 3 ท่าน โดยเริ่มจาก... “ศ.เกียรติคุณ พญ.สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์” หนึ่งในผู้ได้รับรางวัล “มหิดลพยากร” โดยอาจารย์เป็นหนึ่งในผู้มีส่วนสำคัญในการ ผลักดัน “การป้องกันและแก้ปัญหาการตั้งครกในวัยรุ่น” ด้วยการบริหารจัดการขับเคลื่อนการทำงานในเขตพื้นที่เทศบาลทั่วประเทศ เชื่อมโยงให้ทุกหน่วยงานหันมาให้ความสำคัญกับการดูแลวัยรุ่นอย่างครบถ้วน เพื่อให้เกิด “โมเดลต้นแบบ” สำหรับแก้ไขป้องกันปัญหาให้กับประเทศไทย

การทำงานที่ผ่านมาของอาจารย์นั้น มีผลงานที่โดดเด่นต่าง ๆ อาทิ ผลงาน วิจัยด้านพิษวิทยาเกี่ยวกับสารตะกั่วในกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงสูง ต่อการได้รับสารตะกั่วเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่อันตรายต่อสติปัญญาของเด็ก โดยผลงานนี้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างการตระหนักเรื่องพิษภัยสารตะกั่ว ที่สำคัญงานวิจัยนี้ทำให้สังคม

นอกจากมีผลงานโดดเด่นแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีคุณธรรม-จริยธรรม

ไทยตื่นตัวกับพิษภัยของสารตะกั่ว จนเกิดการ “รณรงค์ให้ใช้น้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่ว” ในเวลาต่อมา ขณะที่อีกหนึ่งผลงานวิจัยชิ้นสำคัญของอาจารย์สุวรรณก็คือ **การประยุกต์ใช้วัคซีนโรคไวรัสตับอักเสบบีผู้ใหญ่นำมาแบ่งเป็นขนาดที่ใช้ในเด็ก** ที่ทำให้ “เด็กไทยเข้าถึงวัคซีนได้มากขึ้น” ทั้งยังช่วย “ประหยัดค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุข” ของไทยอีกด้วย

และนอกจากงานด้านวิจัยแล้ว อาจารย์สุวรรณ ยังเป็นหนึ่งในผู้วางแนวคิดสำคัญต่าง ๆ เอาไว้หลายเรื่อง โดยทุกเรื่องมีเป้าหมายสำคัญคือ “เพื่อช่วยเหลือคนไข้” อาทิ... เสนอแนวคิด **การแก้ปัญหาให้คนไข้โรคมะเร็งที่มารับยาเคมีบำบัดในโรงพยาบาลรามาธิบดีที่ไม่ตรงตามกำหนดนัด** ซึ่งปัญหานี้เกิดจากการที่จำนวนเตียงคนไข้มีไม่เพียงพอ ทำให้ผู้ป่วยมะเร็งได้รับยาล่าช้า โดยอาจารย์สุวรรณได้มีการ “ปรับเปลี่ยนกระบวนการใหม่” จากเดิมที่เป็นระบบผู้ป่วยใน ก็เปลี่ยนเป็นผู้ป่วยนอกแบบ Short stay service ส่งผลให้ 1 เตียงแบบผู้ป่วยในรองรับผู้ป่วยนอกได้เพิ่มขึ้น ทำให้คนไข้ได้รับยาเคมีบำบัดตรงกำหนดเวลา ทั้งยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและลดขั้นตอนให้คนไข้ได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น โดยโครงการนี้ได้รับรางวัลดีเด่นจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ถัดมา... **การพัฒนากระบวนการบริการผ่าตัดแบบวันเดียวกลับ (Day Case Surgery)** รวมทั้งปรับหอผู้ป่วยวิกฤตศูนย์การแพทย์ศิริคดีให้เป็นห้องเดี่ยวเพื่อป้องกันการติดเชื้อ และปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี เพื่อให้คนไข้ได้มีบรรยากาศเอื้อต่อการรักษา

พยาบาล ซึ่งทำให้คนไข้ฟื้นตัวไวขึ้น โดยโครงการนี้ได้รับรางวัล Healing Environment Award จากสถาบันรับรองและพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล (สรพ.) ปี 2552

ที่สำคัญ อาจารย์ยังเป็นอีกคนหนึ่งที่เล็งเห็น “ความสำคัญ” ของ “การสื่อสารความรู้สู่สังคม” จึงผลักดันให้เกิดรายการ RAMA CHANNEL ขึ้นเพื่อเป็น **ช่องโทรทัศน์เพื่อสุขภาพดี 24 ชั่วโมง** ภายใต้แนวคิดว่าทำอย่างไรผู้ป่วยจะได้ประโยชน์ระหว่างรอตรวจ และสามารถสื่อสารเรื่องราวการแพทย์ให้คนทั่วไปเข้าใจได้ง่าย ๆ อนึ่ง แม้ปัจจุบันอาจารย์จะเกษียณแล้ว แต่ก็ยังคงทำงานอย่างต่อเนื่องกับองค์กร คณะทำงานต่าง ๆ อาทิ เป็นประธานประสานยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขการตั้งครกในวัยรุ่นระดับชาติ และเป็นรอง ผอ.ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) ตั้งแต่ปี 2565 ... นี่เป็นบางส่วนของผลงานของ “ศ.เกียรติคุณ พญ.สุวรรณ เรื่อง กาญจนเศรษฐ์” ผู้ได้รับ รางวัล “มหิดลทยากร”

ท่านถัดมาที่ได้รับ รางวัล “มหิดลทยากร” คือ... “ศ.เกียรติคุณ พญ.อำไพพรรณ จวนถัมถูธิ์” แพทย์ผู้เชี่ยวชาญการรักษาโรคมะเร็งผิวหนัง **ผู้อำนวยการเบิกจ่ายแฟลคเตอร์**

ศ.เกียรติคุณ พญ.อำไพพรรณ

รศ.ดร.กญ.จuthามณี

เข้มข้นด้วยสิทธิประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ป่วย โดยผลงานนี้ของอาจารย์ก่อเกิดการพัฒนารับปรุงการดูแลรักษาผู้ป่วยในบริบทของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจารย์เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยโลหิตวิทยาและมะเร็งในเด็ก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ช่วงปี 2544-2554 และต่อมาดำรงตำแหน่งรอง ผอ.ศูนย์การแพทย์สิริกิติ์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ปี 2551-2554 ก่อนที่ในปี 2554-2556 จะขึ้นดำรงตำแหน่ง ผอ.ศูนย์ฯ นี้

ทั้งนี้ อาจารย์อำไพพรรณ เป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านหน่วยโลหิตวิทยาและโรคมะเร็งในเด็กแนวหน้าของประเทศไทย โดย

อาจารย์เคยกล่าวไว้ว่า ในอดีตผู้ป่วยมะเร็งมักได้รับการรักษาโดยการฉายาเข้าน้ำไขสันหลังบ่อยครั้ง เพื่อป้องกันการกลับมาของโรค แต่ก็ทำให้มีโอกาสรอดได้ไม่ถึงร้อยละ 50 อีกทั้งผู้ป่วยต้องแบกรับภาระค่ารักษาค่อนข้างสูง ขณะที่ในกลุ่มผู้ป่วยโรคเลือดเอง ที่ไม่ได้เป็นโรคมะเร็งก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมีย ที่ในคนไทยมีพันธุกรรมแฝงอยู่ราวร้อยละ 40 ของประชากร ซึ่งถ้าเทียบอัตราส่วนแล้ว ในคนไทย 10 คน จะมีธาลัสซีเมียพันธุกรรมแฝงได้ 4 คน ซึ่งผู้ป่วยโรคนี้ต้องได้รับเลือดทุก ๆ เดือน หรือทุก 3 สัปดาห์ ดังนั้นในอดีตจึงจะต้องมารับการรักษาที่โรงพยาบาลเท่านั้น จนทำให้เกิดปัญหาคนไข้นั้น เติงไม่พอ ซึ่งจากกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ทางอาจารย์จึงมีแนวคิด **รักษาผู้ป่วยโรครีโมทีเลียแบบครบ**

วงการและยั่งยืน ด้วยการดูแลคุณภาพชีวิตผู้ป่วยให้ดีขึ้นแบบองค์รวม โดยได้นำความรู้และประสบการณ์จากการอบรมแพทย์เฉพาะทางในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้รักษาและดูแลผู้ป่วยโรคลีโมไฟเลีย โดยการ **ค้นหาวิธีป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยรายใหม่ในครอบครัว** ด้วยวิธีการให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาด้วยส่วนประกอบของเลือดหรือแฟกเตอร์เข้มข้น หากเริ่มมีอาการเลือดออกที่บ้านหรือโรงพยาบาลใน 1-2 ชั่วโมง โดยสอนให้ผู้ป่วยหรือผู้ปกครองฉีดส่วนประกอบของเลือดหรือแฟกเตอร์เข้มข้นเข้าหลอดเลือดดำได้ด้วยตนเอง ก่อนที่วิธีและแนวคิดนี้จะขยายผลสู่ผู้ป่วยโรคลีโมไฟเลียทั่วประเทศ

อีกทั้งยังได้ **ออกแบบการให้การรักษารูปแบบป้องกันแก่ผู้ป่วยเด็กเล็กโรคลีโมไฟเลีย** โดยความร่วมมือของผู้ปกครองและผู้ป่วยในการป้องกันอาการเลือดออก ด้วยการฉีดแฟกเตอร์เข้มข้นสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ขนาด 10-20 ยูนิท/กก./ครั้ง โดยดัดแปลงวิธีการของประเทศตะวันตกที่ให้สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ขนาด 25-40 ยูนิท/กก./ครั้ง ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดี อีกทั้งช่วยให้ผู้ป่วยโรคลีโมไฟเลียและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากขึ้น ภายใต้บริบทประเทศไทยที่มีทรัพยากรจำกัดในระบบสาธารณสุข

นอกจากนี้ อาจารย์อำไพวรรณ ยังเป็นผู้ริเริ่ม **ผลักดันให้การดูแลผู้ป่วยโรคลีโมไฟเลียเป็นนโยบายแห่งชาติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน** เนื่องจากอาจารย์มองว่า โรคลีโมไฟเลียเป็นโรคเรื้อรังที่มีค่าใช้จ่ายสูง และต้องรักษาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นถ้าหากช่วยให้ผู้ป่วยไม่ต้องแอดมิชชันในโรงพยาบาล ไม่เพียงจะทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้รับความสะดวก แต่ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลได้อีกทางหนึ่งด้วย จึงนำไปสู่การก่อตั้ง “โครงการโรคลีโมไฟเลีย” ขึ้น โดยขณะนี้โครงการดังกล่าวได้ดำเนินงานมาเป็นเวลา 17 ปีแล้ว ...นี่เป็นเส้นทางและผลงานของ “ศ.เกียรติคุณ พญ.อำไพวรรณ จานสัมฤทธิ์” อาจารย์หมออีกหนึ่งท่านที่ทุ่มเทเสียสละเพื่อผู้ป่วย และได้รับการเชิดชูเกียรติ ได้รับ รางวัล “มหิตลยากร”

สำหรับท่านที่ 3 ที่ “**ทิมวิถีชีวิต**” จะนำเสนอเรื่องราว เป็นผู้ที่ได้รับ รางวัล “คนดี ศรีมหิตล” ประเภทอาจารย์ ปี 2566 คือ... “**รศ.ดร.ภญ.จุฑามณี สุทธิสีสังข์**” ที่ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรักษาการแทน ผอ.สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล อาจารย์สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเภสัชศาสตรบัณฑิต คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และปริญญาโทเภสัชศาสตร์ (เภสัชวิทยา) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และทำงานเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหิดลมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน โดยอาจารย์จุฑามณีได้นำแนวคิดการวางระบบการทำงานที่ครบวงจรมาใช้ เพื่อหาประเด็นที่เป็นจุดวิกฤติ ภายใต้หลักแนวคิดที่ว่า **เมื่อพื้นฐานดี การจะขับเคลื่อนก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย เปรียบเสมือนการสร้างบ้าน ถ้าหากพื้นแน่น เมื่อกระโดด พื้นก็ยอม**

ไม่พัง เพราะมีฐานที่ดี และสำหรับผลงานนั้น อาจารย์มีผลงานที่โดดเด่นหลายด้าน อาทิ ขณะดำรงตำแหน่งคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ผลักดันให้คณะเภสัชศาสตร์เกิดการพัฒนาก้าวกระโดด และเมื่อขึ้นสู่ตำแหน่งรองอธิการบดี ก็ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี และแผนปฏิบัติการ 4 ปี รวมทั้งกำหนดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ผ่าน Flagship projects เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถวางแผนงบประมาณสนับสนุนได้ตรงประเด็น ทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ซึ่งอีกหนึ่งผลงานสำคัญก็คือ ขณะดำรงตำแหน่งรักษาการ ผอ.ศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล อาจารย์ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ของศูนย์ฯ กับปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรใหม่ จนทำให้ศูนย์ฯ ดังกล่าวมีรายได้จากการให้บริการเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จนพันวิฤทธิทางการเงินได้เป็นที่สุด...นี่เป็นผลงานส่วนหนึ่งของ **อาจารย์จุฑามณี**

ขณะที่ในฐานะเภสัชกรและนักเภสัชวิทยา อาจารย์ก็มีบทบาทสำคัญในการ **ให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่อดมอ และสุขภาพจากการใช้กัญชา** ผ่านการเป็นวิทยากรในโครงการสำคัญต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรการใช้กัญชาทางการแพทย์ กรมการแพทย์ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อผลกระทบจากกัญชา ทั้งวงการแพทย์และประชาชนในวงกว้าง ทั้งนี้ กับรางวัลที่ได้รับ ทางอาจารย์กล่าวว่า **“รู้สึกภูมิใจที่ได้รับรางวัลนี้ ต้องขอขอบคุณสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่เล็งเห็นความตั้งใจทุ่มเทตลอดระยะเวลาการทำงานที่นี้ ซึ่งนอกจากจะเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในประเทศไทยแล้ว ที่นี้ยังมีพันธกิจสำคัญในการให้บริการทางการแพทย์ รวมถึงเป็นหน่วยให้บริการวิชาการและวิชาชีพที่มีมาตรฐานสูงแก่ประชาชนคนไทยอีกด้วย”**...นี่เป็นความรู้ดีจาก “**รศ.ดร.ภญ.จุฑามณี สุทธิสีสังข์**” อีกหนึ่งผู้ได้รับ รางวัล “คนดี ศรีมหิตล”

*** **

...และนี่ก็เป็นบางส่วนของ “**แก้มคิด-ผลงาน**” ผ่านเรื่องราว “**อาจารย์ด้านการแพทย์ 3 ท่าน**” ที่ได้รับรางวัลเกียรติยศดังที่ระบุมาย่างต้น โดย “**เบื้องหลังความสำเร็จ**” ของแต่ละท่านมี “**ศิษย์เวิร์ดที่เหมือนกัน**” นั่นคือ...นอกจากจะเป็นผู้ที่ “**ตั้งใจดี**” แล้ว ก็ยัง “**มุ่งมั่นทุ่มเทเสียสละ**” ทำในสิ่งที่ตั้งใจ เพราะทุกท่านล้วน “**มีจุดมุ่งหมายสำคัญ**” นั่นก็คือ...

“**เพื่อคนไข้-เพื่อสังคม-เพื่อประเทศ**”.

ศิริโรจน์ ศิริแพทย์ : รายงาน